

Številka zadeve: U-I-266/98

Datum odločbe: 11. 3. 2002

Področje: promet s kmetijskimi zemljišči

Izrek: Poglavje z naslovom "III. Promet s kmetijskimi zemljišči" (členi 17 do 25) Zakona o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 59/96, 1/99 in 54/2000) se razveljavi. Razveljavitev začne učinkovati po poteku 1 leta po objavi v uradnem listu.

Dodatno:

DZ je v odgovoru utemeljeval, da izpodbijane določbe primerno uravnovešajo pravico do zasebne lastnine in njeno ekonomsko, socialno in ekološke funkcije. Zakonska ureditev zato primerno določa javni interes pri prometu s kmetijskimi zemljišči. Vlada je v svojem mnenju nasprotovala pobudam, saj je menila, da »so kmetje garant za poseljenost in ohranjanje kulturne krajine in za razvoj slovenskega podeželja....Pri tem privilegiju gre torej za stvarne, jasne in socialne razloge, trdi Vlada. Podobno ima prepoved prodajanja delov zaščitene kmetij zaradi ohranjanja zaokroženih celot obdelovalnih zemljišč za svoj družbeni cilj ohranitev poseljenosti in razvoj podeželja« (5. odstavek odločbe).

Odločitev: število glasov **8:1**; število PLM: **1**

SAMO ZA: Wedam-Lukić, Fišer, Janko, Ribičič, Škrk, Testen , Ude

SAMO PROTI: Čebulj

PLM 1: Ribičič

POVZETEK ZADEVE:

V analizi obravnavamo samo odločbo. Predhodno sta bila v zadevi izdana tudi dva sklepa. Prvi pobudnik je izpodbijal celoten tretji odstavek 19. člena Zakona o kmetijskih zemljiščih (v nadaljevanju ZKZ), saj naj bi bil neskladen s 33. členom (pravica do zasebne lastnine) in 67. členom (lastnina) Ustave. Druga skupina pobudnikov je izpodbijala osme alineje tretjega odstavka 19. člena ZKZ ter prvi odstavek 27. člena ZKZ, obe določbi sta omejevali obseg nakupa kmetijskih zemljišč. Tretji pobudnik je poleg vsega prejšnjega izpodbijal še 18. člen istega zakona, ki pravnim osebam ne omogoča nakupa zaščitene kmetij in 21. člen, ki gospodarskim družbam ne omogoča nakupa zemljišč, ki so v sklopu zaščitene kmetij, ter 21. člena ZKZ, ki uvršča kmetijske organizacije na zadnje mesto med predkupnimi upravičenci. Vsem pobudam je bilo tako skupno, da so izpodbijale drugo poglavje 19. člena Zakona o kmetijskih zemljiščih, ki v javnem interesu omejuje pravni promet s kmetijskimi zemljišči. US je nato večinsko razveljavilo poglavje o prometu s kmetijskimi zemljišči v Zakonu o kmetijskih zemljiščih neprimerne, ker je ocenilo, da gre za poseg v lastninsko pravico (in ne zgolj za določanje pogojev za njeno uresničevanje) ter da predpisane omejitve ne zasledujejo ustavnoskladnega cilja in da niso nujne, primerne in sorazmerne. Zato je razglasilo, da so predpisane omejitve v neskladju z 2, 33. in 74. členom Ustave. US pa ni ugotovilo ustavnega neskladja 18. člena in prvega odstavka 21. člena zakona o kmetijskih zemljiščih, saj je ureditev primerna. Sodnik Ribič je sicer glasoval z večino, vendar se je, v strahu pred nastankom pravne praznine ob razveljavitvi dela zakona, zavzemal, da bi US določilo rok, v katerem bi moral Državni zbor to neskladje odpraviti.

EKONOMSKA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe		PS	S		
Pozicija LM			PLM		
PLM1: Ribičič			2		
PROTI: Čebulj	1	1			
ZA: vsi ostali			1	1	

US je odločilo, da so izpodbijanje določbe Zakona o kmetijskih zemljiščih večinoma v nasprotju z 2, 33. In 74. členom ustave, ker so niso nujne, primerne in sorazmerne, in ne vzpostavljajo primerne ravnoteže pravico do zasebne lastnine in njeno ekonomsko, socialno in ekološko funkcijo. US ni odločilo, da je potrebno promet s kmetijskimi zemljišči popolnoma prepustiti trgu, temveč, da je treba razmerje med zasebnimi in javnim interesom jasneje in določneje utemeljiti, zato je pozicija sodbe 3. Nasprotna pozicija bi bila ohranitev sedanje ureditve in skoraj neomejenega državnega intervencionizma na svobodni trg, zaradi česar je podana pozicija 2. Pozicija LM je enaka večini, ker se Ribičič strinjal z večino in se je zavzemal drugače le za določitev roka, v katerem mora Državni zbor odpraviti Zakona o kmetijskih zemljiščih z ustavo.

DRUŽBENA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe			nerazporejeno		

Odločba se v ničemer ne nanaša na horizontalna razmerja med družbenimi skupinami ali manjšino in večino, zato družbena dimenzija ni podana.

AVTORITARNA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe			S		PS
Pozicija LM				PLM	
PLM1: Ribičič				2	
PROTI: Čebulj				0,5	1
ZA: vsi ostali		1	1	0,5	

US sodišče je v odločbi vzpostavilo razmerje med pravico do zasebne lastnine in splošnim javnim interesom ter ga zavarovalo v prid prve, zaradi česar je malenkostno omejilo

avtoriteto države pri prometu s kmetijskimi zemljišči, zato tudi pozicija 3. Proti sodba bi pomenila, da bi imel splošni javni interes in avtoriteta države še vedno prednost pred pravicami posameznika, s čimer bi promet s kmetijskimi zemljišči še naprej nedoločno in nejasno vzpostavljen, zato je podana pozicija proti sodbe 5. Pozicija LM se malenkostno razlikuje od večine in daje več prostora avtoritarnosti. Ribičič je sicer glasoval z večino, vendar se ni zavzemal za razveljavitev, temveč samo za ugotovitev neskladja ter njeno odpravo v določenem roku. S tem bi se manj poseglo v red, ki ga je vzpostavila država, zato je LM bolj avtoritativno kot odločba.

MEDNARODNA PRAVNA VPETOST (OCENA OD 1 DO 4 ali neocenjeno-NC)		
Odločitev in sodniki ZA	1	<i>Ne omenja tujih pravnih virov</i>
PLM1: Ribičič	1	<i>Ne omenja tujih pravnih virov</i>
PROTI: Čebulj	NC	/

NAKLONJENOST VLADI (OCENA OD 1 DO 4 ali neocenjeno - NC)		
Odločitev in sodniki ZA	1	<i>US sodišče je odločilo drugače, kot je sledilo iz mnenja DZ</i>
PLM1: Ribičič	1	<i>Sodnik se je zavzemal za drugačno stališče, kot je sledilo iz mnenja vlade.</i>
PROTI: Čebulj	NC	/